รายงานผลการวิจัย

เรื่อง

การติดตามผลการปฏิบัติงานของบัณฑิตศึกษาศาสตร์ระดับปริญญาตรี ปีการศึกษา 2539*

*รองศาสตราจารย์ดร.ปิยนุช คนฉลาด***

Ed.D. (Elementary Ed.)

M.A. (Curriculum & Instruction)

มหาวิทยาลัยบูรพา Burapha University

ความเป็นมา

หลักสูตรของคณะศึกษาศาสตร์ได้มีการเปลี่ยนแปลงมาหลายครั้ง โดยเฉพาะมีการเปลี่ยนแปลงรายวิชา ส่วนโครงสร้างของหลักเกณฑ์ไม่มีการเปลี่ยนมากนัก เพราะต้องยึดโครงสร้างตามเกณฑ์ของทบวงมหาวิทยาลัย การพัฒนาหลักสูตรที่เป็นระบบควรจะได้จากการสำรวจปัญหาการใช้หลักสูตร การติดตามประเมินผลจากศิษย์เก่าหรือหน่วยงานที่ใช้บัณฑิตในสาขานั้นๆ

การวิจัยเกี่ยวกับการติดตามประเมินผลการปฏิบัติงานของบัณฑิตที่สำเร็จการศึกษาไม่ค่อยได้รับความสนใจมากนัก เท่าที่ผ่านมาจะพบงานวิจัยที่เกี่ยวกับการสำรวจภาวะการมีงานทำของบัณฑิตสาขาต่างๆ ในมหาวิทยาลัยของรัฐ ในการวิจัยครั้งนี้เป็นการประเมินกระบวนการ (process evaluation) และประเมินผลผลิต (product evaluation) จากความคิดเห็นของบัณฑิตเกี่ยวกับด้านหลักสูตรการเรียนการสอน การจัดกิจกรรม การบริการ และประโยชน์การนำไปใช้ ทั้งนี้เพื่อนำผลการวิจัยไปใช้เพื่อการพัฒนาหลักสูตรการเรียนการสอน การจัดกิจกรรมและบริการของคณะและมหาวิทยาลัยต่อไป

ความมุ่งหมายของการวิจัย

1. เพื่อติดตามผลการปฏิบัติงานของบัณฑิตสาขาศึกษาศาสตร์ของผู้สำเร็จการศึกษาระดับปริญญาตรีประจำปีการศึกษา 2539 จากมหาวิทยาลัยบูรพา

2. เพื่อเปรียบเทียบระดับความเหมาะสมของหลักสูตรการเรียนการสอน การจัดกิจกรรม การจัดบริการและประโยชน์การนำไปใช้จำแนกตามเพศและสาขาวิชา

3. เพื่อศึกษาข้อเสนอแนะของบัณฑิตเพื่อปรับปรุงแก้ไข

---

* *รายงานนี้เป็นผลการวิจัยที่ได้รับทุนจากงบประมาณแผ่นดิน ประจำปีการศึกษา 2539*

** *ภาควิชาหลักสูตรและการสอน คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา*

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากรได้แก่บัณฑิตคณะศึกษาศาสตร์ จำนวน 209 คน

กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่บัณฑิตคณะศึกษาศาสตร์ จำนวน 201 คน โดยวิธีการสุ่มแบบแบ่งชั้น

เครื่องมือและการสร้างเครื่องมือ

เครื่องมือในการรวบรวมข้อมูลแบ่งออกเป็น 2 ตอน คือ

ตอนที่ 1 เป็นข้อมูลส่วนตัวของผู้ตอบแบบสอบถาม ประกอบด้วย เพศและสาขาวิชา

ตอนที่ 2 เป็นแบบสอบถามการติดตามผลการปฏิบัติงานของบัณฑิตซึ่งเป็นแบบสอบถามมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ ประกอบด้วย 4 กิจกรรม คือหลักสูตร การเรียนการสอน การจัดกิจกรรม การบริการ และประโยชน์ที่ได้รับ

การสร้างเครื่องมือ เครื่องมือที่ใช้รวบรวมข้อมูลแบบสอบถามซึ่งผู้วิจัยสร้างขึ้นเอง โดยอาศัยเอกสารหลักสูตรของคณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา พุทธศักราช 2536 และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยทำหนังสือขอความร่วมมือจากบัณฑิตโดยทางไปรษณีย์และแจกแบบสอบถามด้วยตนเอง ปรากฏว่าได้แบบสอบถามคืนจำนวน 201 ชุด จากจำนวน 209 ชุด คิดเป็นร้อยละ 96.17

การวิเคราะห์ข้อมูล

1. วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้เครื่องคอมพิวเตอร์ชนิด SPSS/PC+

2. วิเคราะห์ระดับความเหมาะสมของหลักสูตรการเรียนการสอน การจัดกิจกรรม การบริการ และประโยชน์การนำไปใช้ วิเคราะห์โดยสถิติพื้นฐาน คือ คะแนนเฉลี่ย ($\bar{X}$) และความเบี่ยงเบนมาตรฐาน (SD)

3. เปรียบเทียบความแตกต่างระดับความเหมาะสมทั้ง 4 ด้าน ตามความคิดเห็นของบัณฑิต จำแนกตามเพศและสาขาวิชาวิเคราะห์โดยใช้การทดสอบค่า t (t-test)

สรุปผลการวิจัย

1. ความคิดเห็นของบัณฑิตสาขาวิชาวิทยาศาสตร์และสังคมศาสตร์ทั้งเพศชายและเพศหญิงโดยภาพรวมต่อกิจกรรมทั้ง 4 ด้าน มีความเหมาะสมอยู่ในระดับปานกลาง เพศชายเห็นว่าประโยชน์การนำไปใช้และหลักสูตร การเรียนการสอนมีความเหมาะสมอยู่ในระดับมาก กิจกรรมอื่นมีความเหมาะสมอยู่ในระดับปานกลาง ส่วนเพศหญิงเห็นว่ากิจกรรมทุกด้านมีความเหมาะสมอยู่ในระดับปานกลาง

2. ความคิดเห็นของบัณฑิตสาขาวิชาวิทยาศาสตร์ทั้งเพศชายและหญิงโดยภาพรวมต่อกิจกรรมทั้ง 4 ด้านมีความเหมาะสมอยู่ในระดับปานกลาง เพศชายเห็นว่าประโยชน์การนำไปใช้อยู่ในระดับมาก ส่วนด้านอื่น มีความเหมาะสมอยู่ในระดับปานกลาง เพศหญิงเห็น

มหาวิทยาลัยบูรพา Burapha University

ว่ากิจกรรมทุกด้านมีความเหมาะสมอยู่ในระดับปานกลาง

3. ความคิดเห็นของบัณฑิตสาขาวิชาสังคมศาสตร์ทั้งเพศชายและเพศหญิง โดยภาพรวมต่อกิจกรรมด้านประโยนชน์การนำไปใช้มีความเหมาะสมอยู่ในระดับมาก ส่วนด้านอื่นมีความเหมาะสมอยู่ในระดับปานกลาง เพศชายเห็นว่าด้านประโยชน์การนำไปใช้และด้านหลักสูตรการเรียนการสอนมีความเหมาะสมอยู่ในระดับมาก ส่วนด้านอื่นมีความเหมาะสมอยู่ในระดับปานกลาง เพศหญิงเห็นว่ากิจกรรมทุกด้านมีความเหมาะสมอยู่ในระดับปานกลาง

4. ความคิดเห็นของบัณฑิตสาขาวิทยาศาสตร์และสังคมศาสตร์โดยภาพรวมและแยกงานสาขาต่อกิจกรรมทั้ง 4 ด้านมีความเหมาะสมอยู่ในระดับปานกลาง ยกเว้นบัณฑิตสาขาสังคมศาสตร์เห็นว่าด้านประโยชน์การนำไปใช้มีความเหมาะสมอยู่ในระดับมาก

5. ความคิดเห็นระหว่างเพศชายและเพศหญิง สาขาวิทยาศาสตร์ต่อกิจกรรมด้านประโยชน์การนำไปใช้มีความเหมาะสมแตกต่างกัน ส่วนด้านอื่น ๆ ไม่แตกต่างกัน

6. ความคิดเห็นระหว่างเพศชายและเพศหญิงสาขาสังคมศาสตร์ต่อกิจกรรม กองบริการมีความเหมาะสมแตกต่างกัน ส่วนด้านอื่น ๆ ไม่แตกต่างกัน

7. ความคิดเห็นระหว่างเพศชายและเพศหญิง สาขาวิทยาศาสตร์และสังคมศาสตร์ต่อกิจกรรม การบริการมีความเหมาะสมแตกต่างกัน ส่วนด้านอื่นๆ ไม่แตกต่างกัน

ข้อเสนอแนะของบัณฑิตเกี่ยวกับการปรับปรุงแก้ไขคือให้คณะหรือมหาวิทยาลัยปรับปรุงหลักสูตรการเรียนการสอนให้สอดคล้องกับสภาพการเปลี่ยนแปลงในปัจจุบัน เช่น เพิ่มวิชาคอมพิวเตอร์ ภาษาอังกฤษ ตลอดจนวิชาเลือกให้กว้างขวางยิ่งขึ้น การจัดกิจกรรมควรมีหลากหลายและส่งเสริมให้อาจารย์ นิสิตเข้าร่วมกิจกรรมให้มากขึ้น ควรปรับปรุงด้านบริการอาหาร สอดส่องดูแลความปลอดภัยทั้งในหอพักและบริเวณมหาวิทยาลัย

ข้อเสนอแนะจากการวิจัย

จากการติดตามผลการปฏิบัติงานของบัณฑิตสาขาศึกษาศาสตร์ในระดับปริญญาตรีในปีการศึกษา 2539 มีข้อเสนอแนะพอสรุปได้ดังนี้

1. ด้านหลักสูตรการเรียนการสอนควรปรับปรุง พัฒนาหลักสูตรให้สอดคล้องกับการเปลี่ยนแปลงของเศรษฐกิจ สังคม และวิทยาศาสตร์เทคโนโลยีในปัจจุบัน ซึ่งจำเป็นต้องอาศัยข้อมูลจากการวิจัย ความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญในแต่ละสาขา การปรับปรุง พัฒนาหลักสูตรในปัจจุบันไม่เห็นความสำคัญของข้อมูลดังกล่าว เป็นเพียงการศึกษาจากหลักสูตรของสถาบันอื่นหรือมีการปรับตามความคิดเห็นของกลุ่มนักวิชาการซึ่งอยู่ในขอบเขตค่อนข้างจำกัด จึงสรุปได้ว่า มีการเปลี่ยนเฉพาะปริมาณจำนวนวิชา หน่วยกิต ความเหมาะสมในสาระเนื้อหา การนำไปใช้ให้เหมาะสมกับชีวิต และ

มหาวิทยาลัยบูรพา Burapha University

อาชีพจึงเป็นสิ่งที่ควรได้รับความสนใจให้มากขึ้น ส่วนการเรียนการสอนควรได้รับการปรับปรุงในด้านเทคนิค การใช้สื่อการสอนที่ทันสมัยให้นิสิตมีส่วนร่วมในการสอนมากขึ้น ควรเพิ่มวิชาที่นำไปใช้ประโยชน์ในการประกอบอาชีพ เช่น คอมพิวเตอร์ ภาษาอังกฤษ เป็นต้น

2. ด้านการจัดกิจกรรม คณะศึกษาศาสตร์หรือมหาวิทยาลัยควรส่งเสริมกิจกรรมประชาธิปไตย กิจกรรมสันทนาการ กิจกรรมกีฬา ผู้บริหาร อาจารย์ควรสร้างแรงจูงใจให้นิสิตมีส่วนร่วมและเข้าร่วมกิจกรรมต่าง ๆ โดยมีการประชาสัมพันธ์ให้รับทราบถึงคุณประโยชน์ความสำคัญของกิจกรรม กิจกรรมบางอย่างที่ไม่ส่งเสริมความคิดสร้างสรรค์ เช่น กิจกรรมรับน้อง ควรลดลงหรือหาแนวทางส่งเสริมความคิดสร้างสรรค์หรือสร้างความรักต่อกัน ต่อสถาบันให้มากขึ้น

3. ด้านการจัดบริการ มหาวิทยาลัยควรจัดระบบและหามาตรการในการรักษาความปลอดภัยภายในมหาวิทยาลัยและภายในหอพักให้รัดกุมยิ่งขึ้น การตรวจสอบดูแลเรื่องร้านขายอาหารให้รักษาความสะอาดและปลอดภัย การบริการโทรศัพท์ เอ.ที.เอ็ม และจัดหาตำราวารสารที่ทันสมัย

4. ด้านประโยชน์การนำไปใช้ บัณฑิตส่วนใหญ่มีความพึงพอใจการนำความรู้ประสบการณ์ที่ได้รับจากการเรียนการสอนกิจกรรม และบริการ ถ้าหากคณะหรือมหาวิทยาลัยศึกษาข้อมูลเกี่ยวกับปัญหาการให้บริการนิสิตหรือบุคลากรของมหาวิทยาลัย เพื่อทราบจุดอ่อนแล้วน่าจะเป็นประโยชน์ต่อการปรับปรุงการบริการให้ดียิ่งขึ้น

จากการศึกษาวิจัยเรื่องนี้มีข้อจำกัดในเรื่องระยะเวลาและกลุ่มตัวอย่างที่ศึกษาซึ่งเป็นบัณฑิตสาขาศึกษาศาสตร์เพียงกลุ่มเดียว และสำเร็จการศึกษาออกจากมหาวิทยาลัยแล้วเป็นเวลา 1 ปี การตอบแบบสอบถามอาจไม่ใช่การให้ข้อมูลปัจจุบัน แต่เป็นข้อมูลที่เกิดขึ้นในขณะที่กำลังเป็นนิสิตอยู่ เวลาที่ผู้วิจัยดำเนินการอยู่เป็นระยะเวลาที่ได้มีการปรับปรุงหลักสูตรซึ่งบางส่วนมีการปรับปรุงไปบ้างแล้ว รวมทั้งมีศูนย์กิจกรรมที่ทันสมัย มีการบริการโทร-ศัพท์ บริการอาหาร เป็นต้น สิ่งต่างๆ เหล่านี้อาจจะเป็นส่วนหนึ่งตรงกับข้อเสนอแนะของผู้วิจัย แต่อย่างไรก็ตามผลการวิจัยเรื่องนี้น่าจะเป็นข้อมูลที่เป็นประโยชน์สำหรับผู้บริหาร อาจารย์และบุคลากรของคณะหรือของมหาวิทยาลัยในการนำมาพิจารณาปรับปรุง พัฒนาให้กิจกรรมต่างๆ มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น

ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป ควรศึกษาวิจัยเกี่ยวกับความต้องการของนิสิตปริญญาตรีถึงปริญญาเอกที่กำลังศึกษาอยู่เกี่ยวกับหลักสูตรการเรียนการสอน การจัดกิจกรรมการบริการ โดยแยกเป็นรายคณะ สาขา นอกจากนี้อาจศึกษาบุคลากร อาจารย์ ศิษย์เก่า ทั้งนี้เพื่อนำผลการวิจัยมาใช้เป็นข้อมูลในการพิจารณาปรับปรุง แก้ไขให้ตรงกับความต้องการของผู้รับบริการต่อไป

❑ ❑ ❑

มหาวิทยาลัยบูรพา Burapha University